

Fișa de prezentare: Lemn Durabil

Ce este lemnul durabil?

O definiție standard a lemnului durabil, care acoperă impactul de mediu, social și economic, va lua în mod obișnuit în considerare trei chestiuni:

- Legalitatea – faptul că proprietarul/administratorul pădurii deține dreptul legal de a recolta, iar lemnul este recoltat, procesat și comercializat în conformitate cu legile internaționale, naționale și locale relevante.¹
- Durabilitatea de mediu – faptul că pădurea este administrată într-un mod care prezervă sănătatea pădurii pentru generațiile viitoare. Spre exemplu - menținerea resurselor pădurii, a sănătății și biodiversității ecosistemului pădurii.²
- Durabilitate socială – faptul că lemnul este recoltat, procesat și comercializat cu respectarea drepturilor și condițiilor de muncă a celor direct afectați, spre exemplu dreptul tradițional de folosință a populației indigene, sau condițiile de muncă a lucrătorilor forestieri.

Practicile forestiere ilegale și nedurabile, împreună cu conversia terenurilor pentru agricultură, sunt cauzele principale ale despăduririlor și degradărilor forestiere. 50% din pădurile lumii au fost pierdute în ultimii 50 de ani¹, 130.000 km² fiind pierduți anual. Despăduririle de astăzi sunt responsabile pentru 18% din totalul emisiile de carbon – mai mult decât emisiile provenite din întregul sector al transporturilor¹.

Aceste transformări au impacte sociale și de mediu majore. Mai mult de o cincime din populația lumii, inclusiv multe grupuri indigene din țările în curs de dezvoltare, depind de resursele forestiere pentru traiul lor (FAO, World Bank)³, comunități care sunt în consecință vulnerabile la despăduriri și degradări ale pădurilor. Condițiile precare de muncă și siguranța muncitorilor în operațiunile forestiere și de procesare sunt de asemenea un motiv de preocupare în industria lemnului. Se face tot mai mult referire la Convențiile "ILO Core Conventions"⁴ în politicile durabile ale lemnului.

Lemnul ilegal

Tăierile ilegale de lem rămân o cauză majoră de îngrijorare la nivel global, contribuind semnificativ la despăduriri și degradări și amenințând traiul comunităților forestiere și a operatorilor comerciali care respectă legea.

Din martie 2013, Regulamentul UE privind exploatarea lemnului (EUTR) va solicita ca tot lemnul de pe piața UE să provină din surse legale. Operatorilor care introduc lemn pe piață pentru prima dată li se va cere să aibă implementat un sistem de diligență necesară.

¹ Pentru o definiție completă vă rugăm vizitați [EU Timber Regulation \(995/2010\)](#)

² Pentru o definiție acceptată internațional vă rugăm să o consultați pe cea oferită de FOREST EUROPE: www.foresteurope.org

³ Vezi, spre exemplu, online la: <http://www.fao.org/forestry/livelihoods/en/>

⁴ Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87); Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98); Forced Labour Convention, 1930 (No. 29); Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105); Minimum Age Convention, 1973 (No. 138); Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182); Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100); Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 (No. 111) - Vezi online la: www.ilo.org

EUTR este un element cheie al Planului de Acțiune EU - Forest Law Enforcement Governance and Trade (FLEGT), care stabilește acțiuni care să prevină comerțul cu lemn ilegal, să îmbunătățească aprovizionarea cu lemn legal și să încurajeze cererea de lemn care provine din păduri administrate durabil. FLEGT a stabilit Acordurile de Parteneriat Voluntar (VPAs) între UE și mai multe țări producătoare de lemn pentru implementarea unui sistem de licență care să asigure faptul că din partea țărilor participante nu va intra lemn ilegal pe piața UE.

Din martie 2013, 6 țări (Camerun, Republica Central Africană, Ghana, Indonezia, Liberia și Republica Congo (Brazzaville)) dezvoltă sistemele stabilite sub VPA, 6 țări (Republica Congo, Gabon, Guyana, Honduras, Malaezia, Vietnam) sunt în faza de negociere, iar 15 țări din Africa, Asia și Africa de Sud și-au exprimat interesul pentru VPA-uri.

Managementul durabil al pădurilor MDP - (Sustainable Forest Management - SFM)

MDP este derivat din cei trei piloni principali ai "durabilității" și, prin urmare, trebuie să ia în considerare criteriile economice, de mediu și sociale. Principiile și indicatorii pot varia de la o pădure la alta, de la o țară la alta - dar o definiție acceptată la nivel interguvernamental a fost adoptată de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în decembrie 2007:

"Managementul durabil al pădurilor, ca un concept dinamic și în continuă evoluție, are scopul de a menține și de a spori valoarea economică, socială și de mediu a tuturor tipurilor de păduri, în beneficiul generațiilor prezente și viitoare. Acesta este caracterizat prin șapte elemente, inclusiv: (i) extinderea resurselor forestiere, (ii) diversitatea biologică a pădurilor; (iii) sănătatea și vitalitatea pădurilor; (iv) funcțiile productive ale resurselor forestiere; (v) funcțiile de protecție ale resurselor forestiere; (vi) funcții socio-economice ale pădurilor; și (vii) cadrele juridice, politice și instituționale".

Există diverse acorduri internaționale neobligatorii privind principiile, criteriile și indicatorii pentru managementul durabil al pădurilor, care pot fi folosite în politicile de definire a unor criterii pentru achizițiile publice. Cele mai importante sunt:

- Principii forestiere. Conferința ONU pentru mediu și dezvoltare în 1992 (UNCED)
- Conferința ministerială privind protecția pădurilor în Europa (MCPFE);
- Organizația Africană a lemnului (ATO);
- Organizația Internațională - lemn tropical (ITTO);
- Procesul de la Montreal privind criteriile și indicatorii pentru conservarea și managementul durabil al pădurilor temperate și boreale;
- Procesul Pan-european Forest, privind criteriile și indicatorii pentru managementul durabil al pădurilor (procesul de la Helsinki a MCPFE).

De exemplu, cele șase criterii pan-europene pentru managementul durabil al pădurilor se referă la:

Întreținerea și îmbunătățirea corespunzătoare a resurselor forestiere și contribuția acestora la ciclurile de carbon la nivel mondial; întreținerea pădurilor, sănătatea și vitalitatea ecosistemului; întreținerea, conservarea și îmbunătățirea corespunzătoare a diversității biologice în ecosistemele forestiere, întreținerea și consolidarea adecvată a funcțiilor de protecție în managementul pădurilor (în special în sol și apă), întreținerea și încurajarea funcțiilor de producție ale pădurilor (lemn și non lemn) întreținerea altor funcții și condiții socio-economice.

Principalele sisteme de certificare a managementului durabil al pădurilor - FSC și PEFC (a se vedea secțiunea de mai jos) - oferă un set clar de principii pentru a defini durabilitatea de-a lungul lanțului de aprovizionare.

Durabilitatea socială și comerțul echitabil

Durabilitatea socială necesită ca lemnul să fie recoltat, prelucrat și comercializat în strânsă legătură cu drepturile muncii și condițiile de muncă ale celor direct afectați, luând în considerare drepturile de utilizare tradiționale ale populațiilor indigene, condițiile de muncă ale muncitorilor forestieri, întreprinderile mici și mijlocii și pădurile comunitare. În politicile de lemn durabil se face referire tot mai mult la respectul pentru convenții fundamentale ale OIM pe tot parcursul lanțului de custodie.

Relații comerciale dezechilibrate din industria lemnului adesea înseamnă că respectivele comunități forestiere și companiile mici de pădure nu beneficiază suficient din comercializarea lemnului - primesc prețuri scăzute pentru produsele lor și se bucură de puțină securitate a vieții. Ca atare, unele inițiative de comerț echitabil din sectorul lemnului căuta să se asigure că producătorii din lumea în curs de dezvoltare primesc un preț corect pentru bunurile pe care le produc, și acest lucru s-a dovedit a fi de succes în îmbunătățirea vieții multor familii din întreaga lume. Mai multe despre acestea pot fi găsite în fișa informativă privind comerțul echitabil și cheresteaua (a se vedea on-line la: www.sustainable-timber-action.org).

Sistemele de certificare a lemnului oferă verificare independentă din partea terților asupra faptului că lemnul provine din păduri gestionate durabil. La nivel internațional, există două sisteme principale de certificare forestieră. Aceste sisteme includ mecanisme de trasabilitate a produselor din pădurea de origine, pe tot parcursul lanțului de aprovizionare, până la consumatorul final. Certificarea lanțului de aprovizionare este numit lanțul de custodie (COC):

- Consiliul de Administrare al Pădurilor - The Forest Stewardship Council (FSC) – www.fsc.org
- Programul pentru Asigurarea Certificării Forestiere - The Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) – www.pefc.org

Atât FSC cât și PEFC CoC ca sisteme de certificare cer respectarea principiilor legalității și durabilității sociale și a mediului înconjurător, inclusiv respectarea convențiilor fundamentale ale OIM pe tot parcursul lanțului de aprovizionare, precum și protejarea drepturilor populațiilor indigene.

Politicile cele mai durabile de achiziții din lemn acceptă eticheta ca o modalitate de a demonstra conformitatea cu cerințele de durabilitate.

(Aflați mai multe despre astfel de sisteme de certificare din lemn într-o fișă separat - a se vedea online la: www.sustainable-lemn-action.org)

Implicații pentru achizitorii

Proiectul STA își propune să ajute autoritățile publice în aplicarea principiilor durabilității de mai sus în achizițiile publice de lemn - atât la procurarea produselor din lemn (cum ar fi mobila), cât și la lucrări și servicii care folosesc lemn (cum ar fi construcțiile).

Ghidul STA oferă sfaturi clare cu privire la punerea acestor principii în practică, acestea pot fi descărcate direct de pe site-ul STA. [Ultima versiune a STA Ghidul on-line la: www.sustainable-timber-action.org]

Pentru mai multe informații cu privire la proiectul STA vă rugăm să vizitați

www.sustainable-timber-action.org

Acest document a fost creat cu ajutorul Uniunii Europene
Conținuturile acestei publicații sunt responsabilitatea unică a consorțului proiectului
Sustainable Timber Action și nu pot fi considerate în nici un fel că reflectă opiniile Uniunii Europene